

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně zpravodajky Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **A. A.**, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, sídlem náměstí Hrdinů 1643/3, Praha 4, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 4. 2020, č. j. MV-35157-4/SO-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2020, č. j. 3 A 64/2020 - 127,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou k Městskému soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno prvostupňové rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věci žalobcovy žádosti o prodloužení

doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem strpění. Na základě výzvy městského soudu k zaplacení soudního poplatku žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků. Žádost odůvodnil tím, že nemá stálé zaměstnání (kvůli nejistému pobytovému statusu) a s rodinou (manželka a dvě nezletilé děti) již vyčerpali úspory z minulosti. Žalobce doložil, že pravidelně hradí výdaje na provoz bytu ve výši 5 370 Kč měsíčně. Městský soud vyzval žalobce k vyplnění formuláře „Prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech“, v němž žalobce uvedl, že žije v domácnosti se ženou a dvěma dětmi, které jsou na něm finančně závislé, a nemá žádné příjmy. Roční příjem manželky z podnikatelské činnosti měl v posledním zdaňovacím období činit 9 303 Kč. Manželka vlastní byt, v němž rodina žije. Městský soud následně vyzval žalobce k vysvětlení, z jakých prostředků byl byt, v němž rodina žije, pořízen a jaké jsou zdroje prostředků, jimiž žalobcova rodina uspokojuje životní potřeby a hradí náklady spojené s provozem bytu. Rovněž vyzval ke sdělení obchodní firmy a IČ obchodní společnosti, z níž plyne tvrzený příjem, a dále k doložení listin prokazujících její prosperitu. V reakci na tuto výzvu žalobce pouze doplnil, že na území České republiky nevlastní žádný byt ani obchodní společnost.

[2] Městský soud v záhlaví označeným usnesením nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků. Tvrzený příjem žalobce a jeho manželky shledal nevěrohodným. Jak soud zjistil z úřední činnosti (z obsahu soudního spisu k samostatně projednávané žaloby manželky), tvrzený roční příjem z podnikatelské činnosti spojený s obchodní společností činil 9 303 Kč v roce 2019, 16 489 Kč v roce 2018 a 31 716 Kč v roce 2017, tedy částky ani vzdáleně nepostačující k pokrytí minimálních životních nákladů čtyřčlenné rodiny. Vzhledem k tomu, že se jednalo o jediný tvrzený příjem celé rodiny, nebylo dle městského soudu možné ani předpokládat, že žalobcova rodina v předchozích letech naspořila z těchto částek dostatečné množství prostředků, aby z nich nyní byla schopna hradit náklady na životní potřeby rodiny, včetně nákladů na bydlení. Zároveň žalobce k výzvě soudu nevysvětlil, z jakých finančních zdrojů aktuálně rodina tyto náklady hradí. Z katastru nemovitostí městský soud zjistil, že manželčin byt pořízený v roce 2013 není zatížen žádným zajišťovacím právem, a proto se lze domnívat, že žalobcova manželka měla v té době dostatek finančních prostředků k uhrazení kupní ceny. Rovněž původ těchto prostředků zůstal přes výzvu soudu neobjasněn. Vzhledem k těmto skutečnostem městský soud neuvěřil žalobcovým tvrzením, resp. považoval finanční situaci žalobce a jeho rodiny za neprokázanou.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti v záhlaví označenému usnesení městského soudu kasační stížnost, v níž namítal, že jsou závěry soudu založeny na pouhých domněnkách a předpokladech a že nebyla zohledněna celková situace rodiny. V dalším stěžovatel pouze zopakoval tvrzení již dříve obsažená v žádosti o osvobození od soudních poplatků.

[4] Žalovaná práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Stran naplnění podmínek řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud s ohledem na charakter napadeného procesního usnesení městského soudu netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS: *„Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě) či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností.“* Z týchž důvodů netrval Nejvyšší správní soud ani na povinném zastoupení advokátem (tamtéž, bod [29]).

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[7] Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[8] Z citovaného ustanovení zákona vyplývá, že osvobození lze přiznat účastníkovi, který doloží, že nemá dostatečné prostředky. *„Povinnost doložit, že navrhovatel nemá dostatečné prostředky, je jednoznačně na něm samotném a soud zde nepostupuje z úřední povinnosti“* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004 - 50, č. 537/2005 Sb. NSS). Jak v této souvislosti uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 24. 8. 2010, č. j. 1 As 23/2009 - 95, č. 2163/2011 Sb. NSS, bod [20]: *„Důkazní břemeno prokázání nedostatku prostředků k úhradě soudních poplatků nese účastník řízení. (...) Skutečnosti rozhodné pro osvobození účastník může uvést přímo v žádosti; neučiní-li tak, soud jej k tomu vyzve. Zpravidla se tak děje výzvou k vyplnění Potvrzení o majetkových a výdělkových poměrech. (...) Soud také zpravidla z tohoto prohlášení vychází, neboť je natolik komplexní, že umožňuje vytvoření názoru o podmínkách pro osvobození od soudních poplatků. Doplnění údajů k výzvě soudu není vyloučeno zejména tam, kde jsou zjevně neúplné, např. v situaci, kdy podle prohlášení nemá žadatel žádné prostředky ani majetek a není jasné, z čeho uhrazuje své životní potřeby.“*

[9] Stěžovatele tak tíží břemeno tvrzení a břemeno důkazní (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2017, č. j. 6 As 228/2017 - 9). Aby bylo možné žádosti vyhovět, je stěžovatel povinen nejen tvrdit, že nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku, nýbrž musí tuto skutečnost také soudu prokázat.

[10] V souzené věci zůstala majetková situace stěžovatele a jeho rodiny neobjasněna, neboť městský soud neuvěřil jeho tvrzením o výši příjmů. V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 14. 12. 2020, č. j. 10 As 315/2020 - 43, bod [7], jakož i další rozsudky v něm uvedené) se městský soud na stěžovatele obrátil nejen s výzvou k vyplnění příslušného formuláře zjišťujícího jeho majetkové a výdělkové poměry, ale po vyplnění jej dalším přípisem vyzval k objasnění původu prostředků, jimiž rodina uspokojuje životní potřeby a hradí náklady spojené s provozem bytu. Bylo totiž zřejmé, že zanedbatelná výše stěžovatelem deklarovaných příjmů z podnikatelské činnosti jeho manželky nemůže zdaleka postačovat ani ke krytí základních životních potřeb rodiny. Nejvyšší správní soud sice nepřehlédl, že výzva městského soudu nepřesně hovoří o bytu a obchodní společnosti stěžovatele (namísto jeho manželky), nicméně z jejího obsahu je možno bez pochybností dovodit, jaké skutečnosti ohledně majetkové situace stěžovatelovy rodiny pokládal městský soud za nedostatečně tvrzené a náležitě nedoložené. Stěžovatel však ani v reakci na tuto výzvu majetkové (především příjmové) poměry neupřesnil. Městský soud proto správně vyhodnotil tvrzení stěžovatele jako nevěrohodná, a nepochybil, pokud stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků nevyhověl z důvodu řádného nedoložení majetkové situace.

IV. Závěr a náklady řízení

[11] Na základě výše uvedených důvodů tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. poslední věty zamítl.

[12] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. února 2021

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu